

Congres in Zwolle

1 oktober 2006

Verschenen in: GroenLinks Magazine

Het 23e GroenLinks Congres op 30 september en 1 oktober had twee taken: het vaststellen van het verkiezingsprogramma en van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen.

Het spannendste moment van het congres was de bespreking van de sociaal-economische plannen. Sinds de nota 'Vrijheid eerlijk delen' zorgen die voor hevige discussie. Maar na een forumdiscussie met voor- en tegenstanders bleek een ruime meerderheid de nieuwe voorstellen te steunen (zie artikel hiernaast). Veel wijzigingsvoorstellen vond de verkiezingscommissie 'te gedetailleerd, te technisch en niet passend bij een programma op hoofdlijnen.' En het congres ging daar vaak in mee.

Het meest opvallend was ongetwijfeld het schrappen van de hele passage in het programma over de bouw van een 'klimaatneutrale en duurzame stad in de bollenstreek'. De gedachte om de nodige woningbouw te concentreren om het Groene Hart te sparen werd door een grote groep bestuurders en politici uit Zuid-Holland niet gedeeld. Zij pleiten al jaren voor woningbouw binnen de bebouwde kom en zeiden zich met dit voorstel ongeloofwaardig te maken: 'Dat is lekker campagnevoeren'. Ook was er geen overleg gevoerd met de regio. Het amendement om het hele voorstel te schrappen werd met gejuich en geklap aangenomen. Helaas staat de bollenstad nu nog wel in een al eerder gedrukte campagnefolder over groene economie (ook bij dit Magazine). Voor milieu was op het congres verder weinig aandacht. En dat kwam vooral omdat GroenLinks het daarover ook nu weer zeer eens was.

Nieuwe kandidaten voor de Tweede Kamer

4. Mariko Peters

Mariko Peters (37, Kaboel/Utrecht) is adviseur van de minister van Buitenlandse zaken van Afghanistan. Ze stelde zich kandidaat dankzij Farah Karimi. 'Ik leerde Farah kennen tijdens haar reizen naar Afghanistan. Ik raakte erg onder de indruk van het werk dat ze deed.' GroenLinks spreekt haar aan vanwege het vrijzinnige en kosmopolitische geluid. 'De partij heeft naam gemaakt op internationale onderwerpen.' Op de vraag of ze als diplomaat niet meer kan bereiken voor Afghanistan, zegt Mariko Peters: 'De publieke functie van het Kamerwerk trekt me aan. Je treedt veel meer naar buiten. Binnenkort kan ik nu ook eindelijk mijn visie over Afghanistan geven.'

www.groenlinks.nl/kandidatenlijst/marikopeters

7. Tofik Dibi

‘Het zou een moedige grote stap zijn voor GroenLinks als ik hoog op de kandidatenlijst kom’, zei Tofik Dibi (25, Amsterdam) bij de presentatie van de kandidatenlijst. Hij hekelde ook ‘de V.O.C. mentaliteit van Balkenende: die spoelen we door de plee’, zei hij onder bijval. De student Media en Cultuur is van Marokkaanse afkomst en is bestuurslid van de Turkse Arbeidersvereniging in Nederland. ‘Ik kom uit een veelbesproken groep in de samenleving. Ik wil zichtbaar in de kamer zitten voor jongeren die niet meetellen, die niet meer geloven dat er iets kan veranderen. Ik wil als jong kamerlid met zoveel mogelijk ideeën komen, het liefst met initiatiefwetten. Voor jongeren werkt de politiek namelijk vaak te traag.’

www.groenlinks.nl/kandidatenlijst/tofikdibi

8. Jolande Sap

Jolande Sap (43, Amsterdam) is econoom en directeur van Expertisecentrum LEEFtijd. In haar jeugd in Noord-Limburg heeft ze zelf ervaren hoe het is om niet veel geld te hebben, omdat het bedrijfje van haar ouders failliet ging. ‘Daarom ben ik van jongsaf aan al allergisch voor onrecht. Ik besloot econoom te worden om beter te begrijpen waarom mensen de koek zo oneerlijk verdelen.’ Arbeid, zorg, inkomen, financiën zijn haar onderwerpen. ‘Ik wil m’n best doen voor een drastische modernisering van het sociale en fiscale stelsel vanuit de principes van solidariteit en keuzevrijheid.’

www.groenlinks.nl/kandidatenlijst/jolandesap

9. Mathieu Heemelaar

Mathieu Heemelaar (51, Amsterdam) is fractievoorzitter van Amsterdam Westerpark en lid van RozeLinks. Vanaf de jaren zeventig was hij werkzaam in het onderwijs en de jeugdhulpverlening. Zijn specialiteiten: diversiteitsbeleid, veiligheidsbeleid, (hoger) onderwijs en welzijn. Seksuele diversiteit is zijn belangrijkste drijfveer om Kamerlid te willen worden. ‘Voor GroenLinksers is homoseksualiteit geen probleem, maar voor de Nederlandse bevolking is het wel steeds meer een probleem. Steeds meer homo’s duiken terug in de kast. Daarom is het belangrijk dat er een openlijke homoseksueel in de kamer komt.’

www.groenlinks.nl/kandidatenlijst/mathieuheemelaar

10. Isabelle Diks

Op dit moment is Isabelle Diks (41 jaar, Apeldoorn) lid van de Provinciale Staten van Gelderland voor GroenLinks, eerder was ze 8 jaar lid van de gemeenteraad in Apeldoorn. Daarnaast is ze ontwerpster van bruidskleding en studeert ze Internationale Organisaties en Betrekkingen. Ze wil de kloof tussen lokale en

provinciale politiek overbruggen. ‘Als er bijvoorbeeld landelijk een beslissing wordt genomen over 26.000 asielzoekers, is men in Den Haag doof en blind voor de onmenselijke gevolgen daarvan. Lokale politici kunnen landelijke politici daarop wijzen. Ik heb ervaring in de dagelijkse praktijk op plekken waar landelijke vertegenwoordigers nauwelijks komen.’

www.groenlinks.nl/kandidatenlijst/isabellediks

‘Ook de nee-stemmers binnenboord houden’

door Lin Tabak

Ruim zestig procent van het congres steunde het plan om het beschikbare werk drastisch anders te verdelen. Toch zal de discussie nog wel voortduren, omdat een grote minderheid vragen blijft houden bij de nieuwe regels voor arbeidsparticipatie en werkloosheid.

Daarover bleven de gelederen tot het einde verdeeld. Aan de ene kant stonden ondermeer DWARS! en een groep jonge Groningers ‘Groeï meer mee’. Aan de andere bevonden zich de vakbondswerkgroep en traditioneel linkse steden in het Westen en Noordoosten van het land. Er vielen nu en dan harde woorden als ‘neoliberaal rechts’, ‘Amerikaanse toestanden’ en ‘jullie willen nieuwkomers, jongeren, kansarmen en vrouwen geen kans geven’.

Programmacommissievoorzitter Kees Vendrik kreeg slechts op één punt géén meerderheid mee, namelijk bij het voorstel om alle werknemers stemrecht te geven over hun cao. ‘Daarmee ondergraaf je de positie van de bonden’, stelde de oppositie. ‘Als je toch mag stemmen, waarom zou je dan nog lid worden van een bond?’ En: ‘Groenlinks en de bonden moeten samenspannen, in plaats van aan elkaars stoelpoten te zagen.’ ‘Wij willen de positie van de bonden juist versterken in een tijd dat cynisme heerst en lidmaatschap steeds minder vanzelfsprekend is’, verdedigde zich Vendrik - vergeefs.

Over het ontslagrecht was veel te doen geweest. De programmacommissie had de aanvankelijke ‘versoepeling’ veranderd in ‘kortere en eenduidige procedures’. ‘Groeï meer mee’ wist daar nog aan toe te voegen: ‘om ook outsiders een kans te geven’.

Verkorting WW

Het belangrijkste conflictpunt bleek de hogere, maar driemaal zo kort durende WW. Dit voorstel is ‘ambitueus omdat het mensen niet meer weg parkeert maar perspectief biedt’, zei Vendrik. Het ‘dwingt werkgevers om levenslang te investeren in personeel en emancipeert mensen’, betoogde Tof Thissen, Eerste-Kamerlid en directeur van de organisatie van directeuren van Sociale Diensten Divosa. ‘Het leidt tot grootschalige verdringing van regulier werk’, repliceerde mede-senator Leo Platvoet, die 640.000 banen volstrekt irre‘el noemde. ‘Het zet

werkenden tegenover niet-werkenden en jong tegenover oud, zonder werkgevers te dwingen om banen te scheppen' zei Jeannette van Dongen van de FNV. Al deze argumenten haalden het niet: van ruim zestig procent mocht het WW-voorstel blijven. Maar het aangenomen amendement van de afdeling Den Haag zorgde voor verwarring. Er staat nu: 'Zijn mensen werkloos, dan krijgen ze een jaar de tijd om zelf werk te zoeken of een bedrijf te starten, zolang met steun van de gemeente. (É) Wie na de duur van de WW-uitkering (dat was: één jaar) toch nog werkloos is, gaat een participatiecontract met de lokale overheid aan É' Volgens Vendrik 'verandert dit niets' en blijft de WW één jaar, maar Platvoet ziet het anders: 'deze wijziging haalt de WW-verkorting eruit, want de toelichting zegt duidelijk dat het participatiecontract ook zonder kan worden doorgevoerd. Dus nu gaan we de verkiezingen in met een dubbelhartig verhaal.' Hij erkent dat 'het participatieverhaal voor een groot deel overleefd bleef en vreest dat het terugbrengen van de WW in de verkiezingstijd door tegenstanders wordt misbruikt. 'Femke legde in haar speech terecht de nadruk op onze grote wil om met links te regeren. Als dat lukt zal dit punt als eerste in de prullenbak belanden, want SP en PvdA zeggen dat ze een verkorting van de WW-duur niet accepteren.'

Niet zwart-wit

GroenLinks lijkt nog niet klaar met het onderwerp. 'Hier zijn geen winnaars', zei Jeannette van Dongen na afloop. 'Nogal wat Groenlinksers bij de bond hebben hun lidmaatschap al opgezegd en na vandaag volgen er waarschijnlijk meer.' Campagneleider Wijnand Duyvendak: 'Het congres heeft met zestig procent tot tweederde een duidelijke keus gemaakt. Zaak is nu, de anderen niet te verliezen. En zo zwart-wit ligt het allemaal niet, veel punten zijn nog onduidelijk.' Kees Vendrik leek aangeslagen door de felheid van de kritiek. 'Dat sommigen dit plan niet sociaal vinden, maakt me verdrietig; het is echt links om ook iets voor outsiders te doen. Dat je tegen Balkenende bent, betekent niet dat je het bestaande moet verdedigen, zoals de SP en de PvdA. Dat is behoudzucht die elke vernieuwing smooit. Wij zijn bij uitstek een idee'npartij. Over die idee'n moeten we het debat voortzetten en daar voel ik me persoonlijk verantwoordelijk voor. Want ik heb het gevoel dat wij het over veel meer ééns zijn dan verdeeld.'

Inkomenseis bij huwelijksmigratie

Na de nodige discussie schafte het congres de inkomenseis voor huwelijksmigratie af, omdat men dit discriminerend vond voor mensen met lage inkomens. Het partijbestuur en de programmacommissie vonden de oorspronkelijke eis dat de partner het minimumloon moet verdienen redelijk, vooral omdat elders in de plannen iedereen die niet kan participeren een inkomen op het niveau van het minimumloon krijgt. Maar het congres wilde daar niet op wachten en had vooral de huidige situatie voor ogen.

Seksuele diversiteit

Het voorstel van DWARS om het burgerlijk huwelijk op te heffen zorgde tijdens het congres voor veel hilariteit. Zelfs voor GroenLinks bleek dat een brug te ver, maar wel werd unaniem aan het programma toegevoegd dat de overheid ‘onze verworvenheden op het gebied van emancipatie van homo’s, lesbi’s, biseksuelen en transgenders actief en trots uitdraagt.’

Wapens

Hoever GroenLinks moet gaan bij het aan banden leggen van wapenhandel en wanneer de partij haar steun moet geven aan internationaal ingrijpen, was onderwerp van veel amendementen. Het voorstel van Groningen Stad om de wapenproductie af te bouwen werd met een nipte meerderheid (55%) aangenomen, hoewel het partijbestuur het als te vergaand had ontraden. Na een mea culpa van Kees Vendrik werd met enthousiasme een amendement van Nieuwegein aangenomen dat de rol van vrouwen op alle vlakken van de internationale betrokkenheid speciale aandacht moet krijgen.

Weinig verrassingen op kandidatenlijst

Voor het eerst werd op het congres over kandidaten per blok gestemd. Waar vroeger de kandidatencommissie advies gaf om kandidaten op een bepaalde plek te zetten, waren er nu meerdere kandidaten voor meerdere plaatsen, bijvoorbeeld 8 kandidaten voor plek 2 tot en met 6. Dat gaf meer kans op verschuivingen, maar desondanks koos het congres redelijk volgens de verwachtingen. Femke Halsema was de enige kandidaat voor plek nummer 1, er was volgens Kitty Rozemond, voorziter van de kandidatencommissie ‘Niemand die dacht het beter te kunnen dan Femke’. Daarom verplaatste zich de aandacht naar de vraag wie nummer 2 zou worden. Dat werd al duidelijk na de eerste stemronde, Kees Vendrik won met 343 van de 520 stemmen. Hij had de lachers op zijn hand gekregen tijdens zijn presentatie. ‘Er zijn mensen in Den Haag die niet naar mij luisteren, dat zou ik ze graag nog één keer inwrijven.’ Farah Karimi pleitte voor Mariko Peters als haar opvolgster. Met succes, want Mariko Peters eindigde als hoogste nieuwkomer op nummer 4. In de top 6 wordt zij omringd door collega’s die nu ook al in de Tweede Kamer zitten. Voor Naïma Azough, gekozen op nummer 6, was dat meer dan de kandidatencommissie haar op voorhand had toebedeeld. Pas na een beroepsprocedure was zij in het blok voor de plaatsen 2 tot en met 6 gekomen. Verder opvallend zijn de plaatsen 7 voor de jonge Tofik Dibi en plek nummer 9 voor Mathieu Heemelaar, die zich nadrukkelijk als homokandidaat presenteerde.

Veel congresgangers liepen aan het eind van het congres met zijn roze-driehoekstickers op hun kleding.

Auteurs:

Lin Tabak , Erica Meijers , Annet de Kruijf